

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

26 Quæ & qualis intentio sit necessaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

morum, hanc probitatem strictè requirit. Et sanè huius conditionis in electionibus, præsentationibus, & collationibus potissima ratio est habenda; nam ex huius neglectu ferè pernicijs Ecclesiæ manavit, vt sæpè queritur Rebuffus. Sicuti enim is qui improbis est moribus, maximè Ecclesiæ obest, etiamsi alioqui sit eruditus; ita valdè probus, etsi aliquid scientiæ vel habilitatis defuerit, plurimum proderit: quod enim per se non poterit, curabit suppleri per alios. Ipse quoque cum suo exemplo plus proderit doctrinâ & concionandi gratia mediocri, quàm alij magnâ, bonis exemplis destituta.

126
Criminosus.

Dico Secundò, Collatio tamen facta criminoso, non est ipso Iure irrita, nisi illud crimen annexam habeat censuram, vel aliquam irregularitatem. Ita Nauarrus cap.27. num. 251. & in cap. Si quando. exceptione 16. & 17. Est tamen irritanda ab eo qui potestatem habet; vt patet ex cap. Inter dilectos, de excessibus Prælatorum.

DVBITATIO XXIV.

Quanam scientia sit necessaria.

127

Respondeo, Eam scientiam ad quodque beneficium requiri, quæ ad munus beneficio annexum ritè obeundum est necessaria, vt patet ex Concil. Lateranensi. cap. Cum in cunctis, de elect. estque ratione naturali per se euidens. Concil. Trident. sess. 22. cap. 2. requirit, vt is qui futurus est Episcopus, sit Doctòr aut Licentiatus in Theologia, vel Iure Canonico; aut saltem publico alicuius Academia testimonio ad alios docendos idoneus ostendatur.

Episcopus.

Cardinalis.

Vbi aduerte, ea omnia & singula, quæ Concilium Trident. constituit de Episcoporum præfectorum vita, atate, doctrina, & ceteris qualitatibus, seruanda esse in creandis Cardinalibus; vt eadem Synodus sess. 24. cap. 1. de reform. decernit. vnde pari eruditione instructi esse debent; & meritò, cum sint Summi Pontificis in causis fidei & morum intimi Consiliarij, & summus orbis terrarum Senatus. Eadem conditionem cap. 2. requirit in Archidiaconis; quia, inquit, oculi Episcoporum dicuntur. In ceteris nihil certè præferitur; sed quisque debet esse instructus scientia muneri suo necessaria, quæ vtrum adsit, iudicabit Episcopus & examinatores. quia nemo sine examine ad quodcumque demum beneficium admitti debet, vt statuit idem Concilium sess. 7. c. 13. & sess. 25. c. 9. vbi etiam reddit irritam institutionem factam ab eo, qui inferior est Episcopo, nisi institutus, fuerit antea ab Episcopo examinatus.

Archidiaconus.

128
Examen necessarium vt beneficium possit obtineri.

Qui examinatur.

Excipiuntur tamen prælati & nominati ab Vniuersitatibus ad beneficia non parochialia: hi enim non sunt examinandi; vt patet sess. 7. cap. 13. Petes, Vtrum collatio, facta ei qui non habet scientiam requisitam, sit irrita?

129
Omnino illiteratus.

Respondeo, Si omnino est illiteratus, est irrita, vt docent plerique DD. cum Panorm. in cap. Dudum. 1. de electione, & Innoc. in c. 7. Cum in cunctis, eodem titulo. quod fusè probatur à Nauarro in cap. Si quando. exceptione 16. & confirmatur ex Trident. Concil. sess. 22. cap. 4. vbi irrita decernitur omnis promissio facta ei, qui atatem & ceteras habilitates integrè non habuerit. ratio est, quia planè

illiteratus nullo modo officium præstare potest: de quo vide plura apud Nauarr. in dictum cap. Si quando. Si autem aliquam scientiam habeat, ita vt aliquo modo possit satisfacere officio, non est quidem irrita, posset tamen & omnino deberet irritari; nisi breuè putaretur habiturus sufficientem. colligitur ex cap. Nisi. 10. de renuntiatione; tenet Innocent. in cap. Cum in cunctis, de electione, quem ceteri sequuntur.

Mediocris.

DVBITATIO XXV.

Qua aptitudo ex parte corporis sit necessaria.

Respondeo, Eam aptitudinem requiri, quæ necessaria est ad decenter præstandum officium: hæc enim Iure naturæ necessaria est; (vt colligitur ex cap. Nisi, de renuntiatione) ita vt collatio facta ei, qui hac aptitudine caret, sit irrita; vt colligitur ex Concil. Trident. sess. 22. cap. 4. Hinc cæcus est incapax; quia preces Canonicas recitare nequit.

130
Aptitudo corporis.

Cæcus.

Notandum tamen, si debilitas aliqua superueniat, per quam reddatur ineptus ad officium; non ideò priuari beneficio antè obtento, sed posse eo liberè frui. si tamen habeat curam animarum, prouidere debet vt per Vicarium benè administretur.

DVBITATIO XXVI.

Quæ & qualis intentio sit necessaria.

Respondeo & Dico Primò, Ad omne beneficium requiri determinatam intentionem status Ecclesiastici, & ordinis muneri suo necessarii. Est communis DD. non enim par est vt Ecclesiastica beneficia dentur iis, qui nondum statuerunt se ministerio Ecclesiæ mancipare.

131
Intentio status Ecclesiastici.

Sed dubium est, vtrum quis ita absolute debeat sibi statum Ecclesiasticum præfigere, vt non possit habere propositum deserendi, si lautior conditio in sæculo se obtulerit? Respondeo, &

Archidiaconus.

Dico Secundò, Satis esse, si sincerè & bona fide proponat statum Ecclesiasticum, nec velit ab eo proposito resilire, nisi causa aliqua iusta incidat, v. g. nisi frater primogenitus moriatur; vel nisi opimum matrimonium, ad conseruandam magnam familiam vel ad lites extinguendas necessarium, oblatum fuerit. Ita Nauarrus cap. 25. num. 118. ratio est, quia non est mens Ecclesiæ, per beneficium ita firmiter ad statum Ecclesiasticum obligare, vt nullam ob causam possit deserere; hoc enim nimis durum esset, & sæpè rationi non satis consentaneum; nam maiora bona impedirentur.

Intentio determinata esse debet.

Dico Tertò, Qui accipit beneficium eo tantùm animo vt eius fructibus alatur donec studia absoluerit, vel opulentam vxorem inuenierit, cum animo tunc deserendi; peccat mortiferè, nec potest illud beneficium retinere. Est communis sententia DD. Vide Nauarrum de orat. miscell. 44. & l. 3. consilio 16. de præbendis.

132

Aduerte tamen, hunc non teneri ad restitutionem fructuum, si muneri suo satisfacit; quòd est contra Gabrielem d. 15. q. 8. a. 3. & Siluestrum v. Beneficium. 3. q. 5. nec esse ipso Iure priuatum, nisi

Non tenetur fructus restituere.

nisi sit beneficium parochiale, vt docet Nauarrus supra, & Sorus l. 1. o. de Iustit. q. 5. art. 6. quia nulloquam id iure statutum. Imò Sancius nosse l. 7. de matrimonio, disp. 45. nu. 29. putat in supradicto casu, si beneficium non haberet annexum Ordinem sacrum (vt quando illius functioni huiusmodi Ordinem non requirit) non esse peccatum mortiferum, modò suo muneri, quamdiu illud retinet, satisfaciatur; quia nullum Ius requirit in eo animum perseuerandi in statu clericali. Imò Canones relinquunt illi liberum transitum ad nuptias, cap. Diuersis. 5. & cap. Ioannes. 7. de clericis coniugatis. Est tamen culpa venialis; quia aliquo modo decipit Ecclesiam, quæ putat eum bona fide statum Ecclesiasticum proposuisse. Hæc tamen deceptio non videtur grauis; alioquin iure alicubi statuisset, vt tale propositum adiret, nec relinqueret postea tantam libertatem. Quæ sententia mihi non improbat; præsertim si causa studiorum, vel simili sine honesto id fiat, secus si vt splendide viuatur: quia Ecclesia tunc magis inuita, & deceptio est grauior.

133
Beneficium
parochiale
accipiens
sine animo
sacerdotij.

Dico Quarto, Qui accepit beneficium parochiale sine animo suscipiendi intra annum sacerdotij, vt fructus per annum ex eo percipiat, postea dimissurus, tenetur fructus perceptos restituere: nisi voluntate mutata, intra annum promotus fuerit, ita expressè habetur cap. Commissa. 35. §. Ceterum, de electione, in 6.

Vbi Notandum Primò, Sufficere intentionem sinceram & seriam, quamuis iustam aliquam conditionem annexam habeat, vt rectè Nauarrus supra. nam conditionalis intentio est vera intentio.

Secundò, Si voluntate mutata promotus fuerit ante finem anni, potest retinere fructus, non solum post mutatam voluntatem, sed etiam ante illam perceptos: quod est contra Sorum supra conclus. 1. Ita docet Glossa in dictum caput, & ipse textus indeterminatè loquens satis indicat. ratio est, quia collatio in hoc casu ab initio valida fuit, sed pendens à conditione: quæ si non fuerit secuta, resoluitur ab initio; sicut cum res venditur ea lege, vt si melior conditio obtigerit, sit inempta; si autem secuta fuerit, manet valida, & omnino irrefolubilis. Idem dicendum de perceptione fructuum.

Tertiò, Si intra præscriptum tempus promotus non fuerit, amittit ipso iure beneficium & fructus simul, resolutò contractu, & efficitur inhabilis ad illud, vt habetur eodem capitulo. vnde non sufficit mutatio prioris voluntatis prauæ, nisi secunda voluntas habeat effectum.

134
Accipiens
cum animo
sacerdotij.

Dico Quintò, Qui tale beneficium cum debita intentione suscipiendi sacerdotij acceperit, si postea mutata voluntate promotus non fuerit intra tempus statutum, non tenetur ad restitutionem fructuum perceptorum ante voluntatem mutatam; sed neque etiam post illam, modò per idoneum Vicarium muneri suo satisfecerit; ita docet Glossa in cap. Commissa, Nauarrus cap. 25. num. 118. & Lopez part. 2. cap. 105. contra Sorum. ratio est, quia per illam mutationem animi non amittit beneficium antè legitime acceptatum; nec vllum Ius statuit vt etiam fructus amittat: ergo cum muneri suo satisfecerit, non est cur dicamus eum fructus amisisse: non enim Iure naturæ amisit, cum muneri sa-

Non amittit fructus.

tisfecerit; nec Iure positiuo, cum hoc non sit expressum.

Dices, Qui accepit curam sine intentione sacerdotij, tenetur ad restitutionem, si promotus non fuerit: ergo etiam is, qui accepit quidem cum intentione, sed postea eam bonam intentionem mutauit. Ita Sorus.

Respondeo negando consequentiam: tum quia multò plus peccauit qui ab initio intentione caruit; hic enim fraudulenter ad beneficium irrepsit: vnde potiori Iure puniri debuit, tum quia lex illa pœnalis est, ac proinde non extendenda extra suum casum, etiam si ibi esset par ratio, vt bene Nauarrus lib. 3. consil. 26. de præbendis. expleto tamen anno; si promotus non fuit, statim amittit beneficium, & in posterum fructus suos non facit.

Dico Sextò, Qui beneficium parochiale accipit animo non residendi, sed tantummodo permittendi vel renuntiandi, peccat quidem, non tamen est ipso facto priuatus, nec tenetur ad fructuum perceptorum restitutionem. Quod peccat, probatur; quia decipit Ecclesiam, quæ in talibus requirit animum seruandi; & nisi putaret illum talem animum habere, nullo modo vellet ei conferre. Nauarrus tamen supra, consilio 24. insinuat non esse peccatum mortiferum: quia non inferitur notabile detrimentum. quod puto esse verum; nisi fortè resignet in fauorem eius, qui parum est idoneus; cui Prælati aliàs nullo modo voluisset conferre. Quod non tenetur ad restitutionem fructuum, patet, quia nullo Iure hoc est statutum. modò interim officio curet satisfieri, & cetera adfint.

135

136
Accipiens
parochiam
animo permittendi.

DYBITATIO XXVII.

Utrum licitum sit habere plura beneficia, & qualia.

Respondeo & Dico Primò, Habere plura beneficia non est intrinsecè malum, nec omnino indifferens, sed speciem mali præferens, ita tamen vt adhibitis debitis circumstantiis honestari possit. Docet hoc D. Thomas quodlib. 9. ar. 1. 5. quem alij sequuntur. ratio est, quia solitariè consideratum inordinationem quandam inuoluit. Primò, Quia minuitur cultus diuinus, vnus enim habens tria beneficia, non recitat ter preces Canonicas, nec tria facit Sacra. Secundò, Ecclesia destituitur suis operariis: vnus enim non potest in pluribus locis residere, nec plurium ministrum obire. Tertiò, Fundatores frustrantur sua pia intentione. Quarto, Quia frustrantur multi pauperes fortè magis idonei, magisque vtilis Ecclesiæ futuri. Denique multa incommoda inuehit hæc pluralitas; vt nimiam sollicitudinem temporalium, ambitionem, luxum, incontinentiam, concubitum, lites, scandala pusillorum, & similia, vt merito Concilium Trid. sess. 24. ca. 17. dixerit, hanc pluralitatè esse peruersionem totius ordinis Ecclesiastici, & Alexander III. cap. Quia in tantum. 7. de præbendis, pluralitatem beneficiorum certum continere casuarum periculum. vide Extrauagan. Ioan. XXII. quæ incipit, Execrabilis, vbi decem incommoda recensentur ex hac pluralitate promanantia. Cum certis tamè circumstantiis honestari

137

Habere plura beneficia.

Speciem mali habere.

Mala pluralitatis beneficiorum.